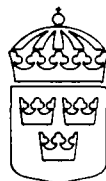

Riksdagens protokoll

1989/90:19

Måndagen den 6 november

Kl. 12.00–12.03

Protokoll
1989/90:19

Förhandlingarna leddes av andre vice talmannen.

1 § Ledighet

Följande ledighetsansökan hade inkommit:

Till riksdagen

Härmed anhåller jag om tjänstledighet från mitt riksdagsuppdrag under tiden den 10 november–den 10 december 1989 med anledning av FN-uppdrag under samma tid.

Berith Eriksson

Andre vice talmannen anmälde att *Ingrid Burman* (vpk) skulle tjänstgöra som ersättare för *Berith Eriksson*.

2 § Justering av protokoll

Justerades protokollen för den 20, 23, 24, 25 och 27 oktober.

3 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades

Propositionerna

1989/90:13 till justitieutskottet

1989/90:25 bil. 1 till justitieutskottet

bil. 2 punkt 1 till näringsutskottet

punkt 2 till utrikesutskottet

bil. 3 till försvarsutskottet

bil. 4 till socialutskottet

bil. 5 till trafikutskottet

bil. 6 punkterna 1 och 2 till skatteutskottet

punkt 4 till näringsutskottet

bil. 7 litt. C och D till utbildningsutskottet

litt. G till kulturutskottet
bil. 8 till arbetsmarknadsutskottet
bil. 9 till bostadsutskottet
bil. 10 till näringsutskottet
bil. 11 till lagutskottet
bil. 12 till näringsutskottet
i övrigt till finansutskottet
1989/90:34 till näringsutskottet
1989/90:35 till skatteutskottet

4 § Beslut om förkortad motionstid för proposition 1989/90:36

Föredrogs och hänvisades
proposition
1989/90:36 till justitieutskottet.

Beträffande denna proposition hade regeringen föreslagit att riksdagen skulle besluta att motionstiden förkortades till tio dagar.

Kammaren beslöt förkorta motionstiden till att utgå måndagen den 13 november.

5 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Propositionerna
1989/90:41 till utbildningsutskottet
1989/90:43 till näringsutskottet

Skrivelse
1989/90:45 till jordbruksutskottet

Redogörelserna
1989/90:3 till finansutskottet
1989/90:5 till konstitutionsutskottet
1989/90:12 till utrikesutskottet

Motionerna
1989/90:K1 och K2 till konstitutionsutskottet
1989/90:Fi3–Fi6 till finansutskottet
1989/90:Fö1–Fö27 till försvarsutskottet

6 § Förnyad bordläggning

Föredrogs men bordlades åter
Skatteutskottets betänkanden 1989/90:SkU4, SkU7 och SkU8

Justitieutskottets betänkande 1989/90:JuU1
Försvarsutskottets betänkanden 1989/90:FöU1 och FöU2
Jordbruksutskottets betänkande 1989/90:JoU3
Näringsutskottets betänkande 1989/90:NU1

Prot. 1989/90:19
6 november 1989

7 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Redogörelse

1989/90:1 Justitieombudsmännens ämbetsberättelse

Motionerna

med anledning av prop. 1989/90:7 om försöksverksamhet med samhälls-
tjänst

1989/90:Ju9 av Rolf Dahlberg m.fl. (m)

1989/90:Ju10 av tredje vice talman Bertil Fiskesjö m.fl. (c)

med anledning av prop. 1989/90:16 om nyemission i AB Aerotransport

1989/90:T7 av Rolf Clarkson m.fl. (m)

1989/90:T8 av Roy Ottosson m.fl. (mp)

med anledning av prop. 1989/90:17 om ändring i lagen (1972:435) om över-
lastavgift

1989/90:T9 av Kjell Ericsson (c)

1989/90:T10 av Viola Claesson (vpk)

1989/90:T11 av Rolf Clarkson m.fl. (m)

med anledning av prop. 1989/90:22 om lag om tillstånd till överlåtelse av
skepp, m.m.

1989/90:T12 av Elving Andersson m.fl. (c)

1989/90:T13 av Kenth Skårvik m.fl. (fp)

1989/90:T14 av Viola Claesson och Jan Strömdahl (båda vpk)

1989/90:T15 av Rolf Clarkson m.fl. (m)

1989/90:T16 av Roy Ottosson m.fl. (mp)

Finansutskottets betänkanden

1989/90:FiU1 Offentlig upphandling

1989/90:FiU2 Världsbanken, Internationella valutafonden och införande av
en neutral världsvaluta

1989/90:FiU3 Aktiebolaget Tipstjänsts stöd till idrotten (förs. 1988/89:18)

1989/90:FiU4 Statistiken över mervärdeskatt (förs. 1988/89:25)

1989/90:FiU5 Det statliga betalningssystemet

Justitieutskottets betänkanden

1989/90:JuU3 Lärares tillsynsplikt m.m.

1989/90:JuU6 Prostitution m.m.

1989/90:JuU7 Vittnesplikt för psykologer, m.m.

8 § Meddelande om interpellationer

Meddelades att följande interpellationer framställdes

den 30 oktober

1989/90:40 av *Maria Leissner* (fp) till statsrådet Maj-Lis Lööv om de kurdiska flyktingarna från Irak:

Ett år har nu gått sedan Iraks gasbombningar av sina kurdiska medborgare drev hundratusentals människor på flykt ur landet. De mer än 30 000 flyktingar som bereddes tillfällig inkvartering i sydöstra Turkiet bor fortfarande kvar i tältstäder och i undermåliga bostäder, instängda bakom taggtråd utan större hopp om förbättring av sin situation. Ett år har gått utan att barnen fått någon undervisning, utan att de vuxna fått lov att arbeta och skapa sig en reguljär tillvaro, utan att de tiotusentals kurderna fått någon rörelsefrihet. Under året har sjukdomar grasserat, och rädslan och misstänksamheten har växt. De irakiska kurderna har blivit utsatta för dokumenterade förgiftningsförsök. De har blivit utsatta för övertalningsförsök från irakiska myndigheter att återvända hem - men de som återvänt har i vissa fall försvunnit spårlost. Samtidigt har det internationella biståndsarbetet inte kunnat komma i gång då Turkiet på olika sätt hindrat planerade insatser från såväl internationella och nationella humanitära organisationer som från UNHCR.

Situationen är nu mer desperat än någonsin i lägren, och ännu en hård vinter för flyktingarna närmar sig. Regeringen har tidigare under året utfäst sig att via flyktingkvoten ta emot ett antal kurdiska flyktingar från lägren i Turkiet.

Jag vill fråga invandrarministern hur många av dessa flyktingar som kommer att beredas plats i den svenska flyktingkvoten, och i vilken mån man vid uttagningen särskilt tagit hänsyn till handikappade, barn och gamla, som ju har de sämsta möjligheterna att klara sig i lägren unde de svåra förhållanden som råder. Jag vill också fråga när nästa uttagning blir aktuell, och hur många flyktingar som då kan komma att beredas plats inom vår flyktingkvot.

Att ta emot ett fåtal av de tiotusentals irakiska kurder som tvingats fly är inte, och bör inte vara, någon lösning på flyktingproblemet. Däremot är det en självklar humanitär åtgärd, som betyder mycket för dem som har de sämsta möjligheterna att klara sig i lägren och som dessutom innebär en signal till Turkiet att Sverige vill visa sin solidaritet.

En permanent lösning för de irakiska kurderna är ännu inte i sikte, även om det finns en ljusning vid horisonten: en överenskommelse mellan Turkiet och UNHCR har nu slutligen kunnat träffas, och därmed kommer förhopp-

ningsvis en del av flyktingarna att kunna få bättre boendeförhållanden. Sverige har i det sammanhanget ställt upp med en mindre insats. Jag vill mot den bakgrunden också fråga invandrarministern om Sverige har beredskap att stödja eventuella ytterligare insatser från UNHCR:s sida, i den mån UNHCR kommer att tillåtas utvidga sitt bistånd till flyktinglägren.

den 1 november

1989/90:41 av *Siw Persson* (fp) till socialministern om rotfyllnadsmaterialet N2:

1. Vad tänker socialministern vidta för åtgärder med anledning av att chefen för socialstyrelsens tandvårdsbyrå, Hans Sundberg, är beredd att på människors tillåta klinisk prövning av rotfyllnadsmaterialet N2? N2 innehåller bl.a. vismutkarbonat, som är ett lösligt ämne och snarlikt bly, formalin, som är starkt allergiframkallande. och eugenol, som är ett nervgift och starkt allergiframkallande. Dessutom är N2 sedan många år förbjudet. När det gäller tillstånd till klinisk prövning är det läkemedelsavdelningen och etiska nämnden på socialstyrelsen som skall ge tillstånd och inte tandvårdsbyrån.
2. Tänker socialministern tillåta att N2 i fortsättningen är förbjudet att användas medan s.k. snarlika preparat får användas som rotfyllnadsmaterial? Tandläkare kan i dag skriva ut recept på rotfyllnadspreparat som är snarlika N2, få dessa expedierade på apotek samt använda dessa s.k. snarlika preparat på intet ont anande patienter.
3. Hur vill socialministern förklara att man från myndigheternas sida först förbjuder användning av N2 som rotfyllnadsmaterial och sedan tillåter kurser i användning av samma preparat?
4. Vilken hjälp anser socialministern den patient skall få som utsatts och/eller utsätts för N2 eller s.k. snarlika preparat och som i dag inte har några realistiska möjligheter att bevisa olika orsakssamband?

den 2 november

1989/90:42 av *Carl Frick* (mp) till miljö- och energiministern om internationella avtal på miljöområdet:

Genom riksdagens utredningstjänsts försorg har jag fått en förteckning över en lång rad internationella avtal på miljöområdet.

Jag vill fråga miljö- och energiministern hur det har gått med alla dessa avtal. Har de fått avsedd verkan? Om inte, vad kan vi göra för att de skall få verkan? Om de har fått verkan – hur kan vi gå vidare för att på grundval av erfarenheterna se till så att det internationella miljösamarbetet blir ännu bättre? Jag bifogar förteckning över de aktuella avtalen och överenskommelserna.

Bilaterala miljöavtal

SÖ 1974:99; Miljöskyddskonventionen mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige; Stockholm den 19 februari 1974.

- SÖ 1987:53; Skriftväxling med Kina om markvårdssamarbete: Peking den 6 april 1987.
- SÖ 1976:32; Avtal med Tyska demokratiska republiken om samarbete på miljövårdens område: Berlin den 27 maj 1976.
- SÖ 1971:23; Överenskommelse med Danmark, Finland och Norge om samarbete i fråga om åtgärder mot oljeförorening av havet: Köpenhamn den 16 september 1971.
- SÖ 1975:3; Överenskommelse med Danmark om skyddandet av Öresund mot föroreningar; Köpenhamn den 5 april 1974.
- SÖ 1978:58; Ministeriella noter med Danmark om ändring i överenskommelsen den 5 april 1974 (SÖ 1975:3) om skyddandet av Öresund mot föroreningar.
- SÖ 1987:13; Överenskommelse med Danmark om avgränsning av ansvarsregionerna enligt Konventionen den 22 mars 1974 om skydd av Östersjöområdets marina miljö (SÖ 1976:13); Köpenhamn den 21 november 1986.
- SÖ 1987:81; Överenskommelse med Tyska demokratiska republiken om avgränsning av ansvarsregioner och samarbete vid bekämpning av föroreningar av Östersjön genom skadliga ämnen; Stockholm den 25 november.

Använda förkortningar:

EUR = Europaradskonventioner

FN=NF -- eller FN-konventioner

IMO = Int. Sjöfartsorg:s överensk.

IORG = överensk. Sverige-int.org.

M = övr. multilat. överensk. (ej nordisk)

NORD = överensk. Sverige – två eller flera nordiska stater

Multilaterala miljöavtal

- SÖ 1983:30/EUR/; Konventionen om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö; Bern den 19 september 1979.
- SÖ 1981:1/FN/; Konventionen om långväga gränsöverskridande luftföroreningar; Genève den 13 november 1979.
- SÖ 1985:55/FN/; Protokoll till 1979 års ECE-konvention om långväga gränsöverskridande luftföroreningar angående den långsiktiga finansieringen av samarbetsprogrammet för övervakning och utvärdering av den långväga transporten av luftföroreningar i Europa, EMEP (SÖ 1981:1); Genève den 28 september 1984.
- SÖ 1986:6/FN/; Protokoll till 1979 års konvention om långväga gränsöverskridande luftföroreningar om begränsning av utsläppen av svavelföroreningar eller dessas gränsöverskridande flöden med minst 30 %; Helsingfors den 8 juli 1985.
- SÖ 1986:69/FN/; Wienkonventionen för skydd av ozonskiktet; Wien den 22 mars 1985.

- SÖ 1988:35/FN/: Montrealprotokollet om ämnen som bryter ned ozonskiktet; Montreal den 16 september 1987.
- SÖ 1977:86/IORG/: Ministeriella noter med EG om miljövårdssamarbete; Bryssel den 9 december 1977.
- SÖ 1974:95/M/: Överenskommelse om genomförande av ett europeiskt projekt för miljöskydd avseende ämnet "behandling av avloppsslam"; Bryssel den 23 november 1971.
- SÖ 1956:15/IMO/: Internationell konvention syftande till ett förhinder av havsvattnets förorening genom olja; London den 12 maj 1954.
- SÖ 1963:15: Slutprotokoll från konferens med de avtalslutande regeringarna till internationella konventionen till förhinder av havsvattnets förorening genom olja, 1954; London den 11 april 1962.
- SÖ 1972:32: Ändringar av internationella konventionen den 12 maj 1954 till förhinder av havsvattnets förorening genom olja; London den 21 oktober 1969.
- SÖ 1972:33: Ändringar av internationella konventionen den 12 maj 1954 till förhinder av havsvattnets förorening genom olja; London den 12 och 15 oktober 1971.
- SÖ 1975:46/IMO/: Internationell konvention om ansvarighet för skada orsakad av förorening genom olja; Bryssel den 29 november 1969.
- SÖ 1978:17: Protokoll till 1969 års internationella konvention om ansvarighet för skada orsakad av förorening genom olja; London den 19 november 1976.
- SÖ 1973:2/IMO/: Internationell konvention om ingripande på det fria havet vid olyckor som är ägnade att leda till förorening genom olja; Bryssel den 29 november 1969.
- SÖ 1976:12: Protokoll om ingripande på det fria havet vid havsföroreningar genom andra ämnen än olja; London den 2 november 1973.
- SÖ 1975:43/IMO/: Internationell konvention om upprättandet av en internationell fond för ersättning av skada orsakad av förorening genom olja; Bryssel den 18 december 1971.
- SÖ 1978:18: Protokoll till 1971 års internationella konvention om upprättandet av en internationell fond för ersättning av skada orsakad av förorening genom olja; London den 19 november 1976.
- SÖ 1980:7/IMO/: 1978 års protokoll till 1973 års internationella konvention till förhinder av förorening från fartyg (MARPOL-protokollet); London den 17 februari 1978.
- SÖ 1969:21/M/: Överenskommelse om samarbete vid oljeförorening i Nordsjön; Bonn den 9 juni 1969.
- SÖ 1972:25/M/: Konvention om förhinder av havsföroreningar genom dumpning från fartyg och luftfartyg; Oslo den 15 februari 1972.
- SÖ 1985:22: Ändringsprotokoll till konventionen den 15 februari 1972 (SÖ 1972:25) om förhinder av havsföroreningar genom dumpning från fartyg och luftfartyg; Oslo den 2 mars 1983.

- SÖ 1987:43; Godkännande av ändringar i bil. I och II till konventionen den 15 februari 1972 om förhindrande av havsföroreningar genom dumpning från fartyg och luftfartyg (SÖ 1972:25, SÖ 1985:22); Mariehamn den 13 juni 1985.
- SÖ 1974:8/M/; Konventionen om förhindrande av havsföroreningar till följd av dumpning av avfall; London, Mexico City, Moskva och Washington den 29 december 1972.
- SÖ 1980:5; Ändringar i konventionen den 29 december 1972 om förhindrande av havsföroreningar till följd av dumpning av avfall (SÖ 1974:8); London den 12 oktober 1978.
- SÖ 1976:13/M/; Konvention om skydd av Östersjöområdets marina miljö; Helsingfors den 22 mars 1974.
- SÖ 1981:10; Ändring i konventionen om skydd av Östersjöområdets marina miljö den 22 mars 1974 (SÖ 1976:13); Helsingfors den 1 april 1981.
- SÖ 1981:53; Skriftväxling med Finland om avgränsning av ansvarsregioner enligt konventionen den 22 mars 1974 om Östersjöområdets marina miljö (SÖ 1976:13 och 1981:10); Helsingfors den 2 juli 1981.
- SÖ 1984:38; Ändring i 1974 års konvention om skydd av Östersjöområdets marina miljö (Helsingforskonventionen/SÖ 1976:13); Helsingfors den 16 mars 1984.
- SÖ 1976:14/M/; Konvention om förhindrande av havsförorening från landbaserade källor; Paris den 4 juni 1974.
- SÖ 1986:51/M/; Tilläggsprotokoll till konventionen om förhindrande av havsförorening från landbaserade källor (SÖ 1976:14); Paris den 26 mars 1986.
- SÖ 1984:13/M/; Överenskommelse om samarbete vid bekämpning av förorening av Nordsjön genom olja och andra skadliga ämnen; Bonn den 13 september 1983.

1989/90:43 av *Gudrun Schyman* (vpk) till statsrådet Anita Gradin om den offentliga sektorn och anpassningen till EG:

Tva tredjedelar av alla kvinnor som yrkesarbetar i Sverige är sysselsatta inom den offentliga sektorn. Den svenska kvinnan har en mycket speciell relation till staten:

- den offentliga sektorn är kvinnornas främsta arbetsgivare.
- barnomsorg och sjuk- och äldreomsorg har övertagits av samhället och därmed har kvinnorna befriats från obetalt arbete gentemot familj, släkt och grannar.
- staten ger kvinnorna stöd genom lagar för jämställdhet och genom familjepolitiken.

Men relationen är sårbar:

- statliga besparingar drabbar kvinnor som anställda,
- statliga besparingar drabbar kvinnor som är beroende av vard och omsorg för att över huvud taget kunna arbeta,

– staten kan genom sin monopolställning hålla lönerna nere.

Den offentliga sektorn innehåller två delar. Det är å ena sidan den offentliga servicen; sjukvård, åldringsvård, barnomsorg, utbildning m.m. Det är å andra sidan vår socialpolitik; sjukförsäkringar, barnbidrag, studiebidrag, folkpension, förtidspension.

Organisationen av välfärdsstaten ser väldigt olika ut i de olika EG-länderna, men inget annat land än Danmark har ett system som ungefär motsvarar det svenska, dvs. en välfärdsmodell som bygger på ett högt skattetryck.

En viktig målsättning i EG-samarbetet är harmoniseringen av skatter – framför allt moms och punktskatter. I dag finns inte några färdiga förslag på att harmonisera andra skatter inom EG, men en fri rörlighet för kapitalet kommer med all sannolikhet att tvinga fram det. Förmögenhetsskatt och företagsbeskattning ser i dag helt olika ut i de olika EG-länderna, men när företag och kapital kan flytta obehindrat inom EG kommer de att placera sina tillgångar där det skattemässigt är mest lönsamt. Så även om inte EG beslutar om någon gemensam skattesats kommer marknaden att göra det eftersom inget land vågar ta risken att bli tömt på resurser och kapital, dvs. det kommer att ske en anpassning till de länder som i dag ligger lägst.

Går man igenom de inkomster som Västeuropas stater har för att bygga sin välfärd och driva en offentlig sektor, så kan man se att EG i nuvarande skede är på väg att avhända staterna deras möjlighet att alls bedriva någon välfärdspolitik. I stället för att enas om skattesatser som ger resurser för att säkerställa och utveckla välfärdsstater, så utreder EG-kommissionens tjänstemän möjligheterna att föreslå besparingar inom den offentliga sektorn. En ökad privatisering är på väg.

Eftersom det, förvånande nog, inte finns någon arbetsgrupp i regeringens EG-administration som sysslar med de här frågorna, ställer jag dem nu till statsrådet.

1. Vad kommer det här att betyda för Sverige, som ju har ambitionen att harmonisera inom alla områden, utom då det gäller försvars- och säkerhetspolitik?
2. Vad kommer en skatteharmonisering, med kraftigt minskade inkomster för staten som följd, att få för konsekvenser för den offentliga sektorn och för Sveriges kvinnor?
3. Frankrike räknar med att förlora 140 miljarder till sin statskassa varje år. Hur mycket kommer Sveriges statskassa att förlora med de harmoniseringsplaner som finns?
4. Hur kommer det att bli med statens familjepolitiska stöd? Kommer det att finnas pengar kvar i statskassan till föräldraförsäkring, barnbidrag och gratis mödravård?
5. På vilket sätt kommer harmoniseringen att påverka finansieringen av den offentliga sektorn?

1989/90:44 av *Pär Granstedt* (c) till utbildningsministern om ett idrottsgymnasium med marin inriktning i Vaxholm:

Sedan en tid tillbaka pågår en debatt om användningen av Vaxholms kastell. Där finns för närvarande Vaxholms fästnings museum med mycket vär-

defulla samlingar som avspeglar försvaret av Stockholm från sjösidan under gångna tider.

Kostnaderna för Vaxholms kastell med dess museum, ca 300 000 kr. om året, belastar för närvarande försvarets budget. I de hårda budgetprioriteringar som försvaret tvingas göra finns det dock inte utrymme för engagemang av det här slaget. Man är därför angelägen om att avhända sig ansvaret för kastellet.

Ett alternativ som tagits fram är att förvandla anläggningen till ett exklusivt konferenshotell. Det skulle bl.a. få till följd att den knappast längre skulle bli tillgänglig för allmänheten och att museiverksamheten förmodligen skulle behöva avvecklas.

Mot denna bakgrund har centern i Vaxholm aktualiserat ett alternativ som skulle ha många fördelar för kommunen och samtidigt kunna säkerställa att anläggningen också i framtiden skulle kunna hållas öppen för allmänheten.

Vaxholms kommun saknar egen gymnasieskola. Eftersom kommunen är en av de minsta i Sverige är förutsättningarna dåliga för att etablera en gymnasieskola där enligt gängse regler. Vaxholms kommun har för närvarande ca 250 gymnasieelever som fullgör sin utbildning i andra kommuner.

Mot den här bakgrunden har man i Vaxholm aktualiserat frågan om ett specialgymnasium, ett idrottsgymnasium med inriktning på sjösporter som kanot, segling etc. Även andra specialutbildningar med marin inriktning skulle kunna erbjudas. Ett sådant gymnasium skulle rekrytera elever från Vaxholms kommun och andra kommuner i Stockholmsregionen men också från övriga landet med hjälp av internatverksamhet. Under sommarmånaderna skulle anläggningen kunna användas som vandrarhem och för viss kursverksamhet.

Den föreslagna lösningen skulle tillgodose en rad önskemål. Det skulle innebära att Vaxholms kommun får en egen gymnasieskola. Det svenska utbildningsväsendet skulle berikas genom den specialinriktning gymnasieskolan skulle få. Behovet av någorlunda billiga övernattningsmöjligheter sommartid skulle lösas. Vaxholms kastell skulle kunna hållas tillgängligt för allmänheten och museet bevaras utan att kostnaderna för anläggningen skulle behöva belasta försvarsbudgeten.

Med hänvisning till vad jag här anfört ber jag att få ställa följande fråga till utbildningsministern.

Är utbildningsministern beredd att positivt pröva frågan om ett idrottsgymnasium med marin inriktning i Vaxholm?

1989/90:45 av *Margó Ingvarðsson* (vpk) till socialministern om åtgärder för att minska behovet av socialbidrag:

Socialbidragskostnaderna har ökat kraftigt i landet; detta trots högkonjunktur och en god arbetsmarknad. Orsakerna till detta är flera: höga kostnader för institutionsvistelser, allt högre hyror, utslagningen och brist på barnomsorgsplatser.

Ett exempel är Stockholms kommun där man i maj 1989 betalade ut 55 milj. kr. i socialbidrag och 1,2 miljoner i asylbidrag till flyktingar. Det är en

slående hög andel – 15,8 miljoner är kompletteringsbidrag på grund av brister i socialförsäkringssystemet och andra bidragssystem.

I ett utsatt läge är socialbidrag en rättighet som ingen skall behöva dra sig för att anlita, men vi har ännu inte kommit dithän att det för alla faller sig naturligt att söka samhällets stöd. Socialbidragen är fortfarande att betrakta som den yttersta utvägen för att försörja sig. Det är då inte rätt att samhället utvecklar system där många blir beroende av socialbidrag, särskilt när det finns åtgärder som drastiskt skulle minska detta behov.

Många miljoner utbetalas till personer med ingen eller alltför låg pension och som är för gamla eller sjuka för att kunna arbeta och inte enligt reglerna är berättigade till svensk pension. Ännu mer pengar utbetalas på grund av för låga ersättningar från andra bidragssystem. Ett exempel är grund- och fortbildning i svenska. Där utgår för den som inte har något arbete 13 kr. per undervisningstimme, vilket givetvis innebär att detta måste kompletteras med socialbidrag under den tid som grund- eller fortbildningen pågår. Det är så att asylbidraget upphör när uppehållstillstånd beviljats men behovet av svenskundervisning kvarstår.

Men det är flera andra grupper som är beroende av kompletterande socialbidrag när andra bidragsformer är otillräckliga. De som har kontant arbetsmarknadsunderstöd (KAS), personer med enbart föräldragrundpenning eller AMS-bidrag är ofta samtidigt beroende av socialbidrag.

Det är rimligt att den som är arbetsoförmögen på grund av ålder och sjukdom skall ha rätt till en pension som han kan klara sin försörjning på.

Det borde också vara rimligt att invandrare och flyktingar som genomgår grund- och fortbildning i svenska skall ha ett tillräckligt utbildningsbidrag, antingen genom ett förlängt asylbidrag eller ett AMS-bidrag.

Rimligtvis borde också det kontanta arbetsmarknadsunderstödet, arbetsmarknadsbidragen och föräldrapenningen vara så tilltagna att det ger en ensamstående möjlighet att försörja sig utan att behöva komplettera med socialbidrag eller bli försörjd av någon annan.

Med hänvisning till detta vill jag fråga Sven Hulterström:

Kommer regeringen att genomföra några förändringar i socialförsäkringssystemet så att bristerna inte belastar kommunernas sociala budget?

9 § Meddelande om frågor

Meddelades att följande frågor framställdes

den 27 oktober

1989/90:164 av *Börje Hörnlund* (c) till arbetsmarknadsministern om remissbehandlingen av regionalpolitiska kommitténs betänkande Fungerande regioner i samspel:

Regionalpolitiska kommitténs betänkande Fungerande regioner i samspel är för närvarande föremål för remissbehandling. De förslag som utredningens majoritet lägger fram innebär bl.a. att glesbygdsområden som nu har rätt

till regionalpolitiskt stöd förs ut ur stödsystemet samtidigt som landets största och allra bästa arbetsmarknader förs in, s.k. mellanstäder. Landsbyg- dens problem har behandlats mycket litet. Bristerna i utredningen framgår klart av de omfattande reservationer och särskilda yttranden som lagts.

Det är mot denna bakgrund förvånande att arbetsmarknadsdepartemen- tet enbart framställt en sammanfattning av majoritetens förslag och endast angett vilka reservationer som finns. Enligt min mening måste bygdekom- mittéerna, liksom de ordinarie remissinstanserna, också kunna ta ställning till de konkreta förslag till landsbygdsutveckling som är framförda i reserva- tioner och särskilda yttranden.

Det är enligt min mening helt oacceptabelt att arbetsmarknadsdeparte- mentet rycker undan möjligheterna till en seriös och allsidig debatt om hur förslagen i den regionalpolitiska utredningen påverkar landsbygdens utveck- ling.

Mot denna bakgrund vill jag fråga statsrådet:

Är regeringen beredd att ta initiativ till att bygdekommittéerna får rättvisa möjligheter att ta ställning till den regionalpolitiska utredningen i dess helhet och inte bara till majoritetens förslag?

den 30 oktober

1989/90:165 av *Lars Norberg* (mp) till miljö- och energiministern om en av statens kärnkraftsinspektion anordnad konferens om kärnkraftssäkerhet:

SKI har inbjudit till en konferens om kärnkraftssäkerhet den 15 november. De föredragshållare som engagerats vid konferensen tycks vara sådana som genom sin verksamhet och sitt professionella engagemang är övertygade om att kärnkraften är "helt säker". Naturligtvis kan man inte påstå detta med 100 % säkerhet förrän konferensen ägt rum, men det är inte svårt att göra en uppskattning. Valet av debattledare - journalisten Ulf Wickbom - pekar entydigt i samma riktning: se en krönika i tidningen Skogsindustris nr 2 av Wickbom som avslutas: Lite mer ekonomi, tack! Lite mindre ekologi, tack!

Statens kärnkraftsinspektion som har att vaka över säkerheten inom kärn- energin borde väl engagera personer med en kritisk inställning till möjlighe- ten att erbjuda en hög säkerhet.

Avser statsträdet Dahl granska om SKI:s konferens är i överensstämmelse med verkets instruktion? Är möjligen denna konferens ett inslag i opinions- bildningen för att få regering och riksdag att frångå besluten om kärnkrafts- avveckling?

1989/90:166 av *Lars Norberg* (mp) till miljö- och energiministern om bättre information om kärnkraftens negativa effekter:

Enligt några små notiser i radio och tidningar har ett mycket allvarligt ha- veri inträffat i det spanska kärnkraftverket Vandellos. Detta verk, som är jämnårigt med vårt Oskarshamn 1, lär enligt IAEA ha drabbats av det allvar- ligaste kärnkraftshaveriet sedan Tjernobyl.

Det pågår som bekant en ytterst intensiv debatt om kärnkraften i Sverige.

Trots detta tycks massmedia inte vara särskilt angelägna om att informera allmänheten om ovannämnda händelse. Kort sagt, det verkar som om massmedias nyhetsurval påverkas av mäktiga intressegruppers preferenser.

Kan statsrådet och energi- och miljödepartementet bidra till att sådan information som påvisar kärnkraftens negativa effekter i större utsträckning kommer till allmänhetens kännedom?

1989/90:167 av *Sten Andersson* i Malmö (m) till kommunikationsministern om flygledningsverksamheten:

Luftfartsverket har beslutat att flygledningsverksamheten i Sverige skall koncentreras till Arlanda och Sundsvall. Detta innebär att verksamheten vid Sturup i Skåne kraftigt kommer att skäras ned.

Vilka åtgärder är statsrådet beredd att vidta med anledning av luftfartsverkets förslag?

den 31 oktober

1989/90:168 av *Hugo Bergdahl* (fp) till statsministern om våldsbrottsligheten:

Den synliga våldsbrottsligheten uppmärksammas alltmer i vårt land. Senaste tidens händelser har klart visat att de medel som i dag står till samhällets förfogande för att trygga medborgarna till liv och lem inte är tillräckliga.

Vilka åtgärder avser regeringen vidta för att bekämpa den våldsmentalitet som i växande grad oroar och skrämmer många medborgare?

1989/90:169 av *Björn Samuelson* (vpk) till utbildningsministern om avlivningen av djur för vetenskaplig forskning:

Självfallet kräver ibland vetenskaplig forskning tillgång till bl.a. djurkroppar.

I samband med den svenska Antarktisexpeditionen har det framkommit uppgifter om minst sagt oetisk jakt och avlivning av djur.

Jag vill därför fråga utbildningsminister Bengt Göransson:

Vilka åtgärder ämnar ministern vidta med anledning av de uppgifter som kommit fram?

den 1 november

1989/90:170 av *Berith Eriksson* (vpk) till utrikesministern om iakttagandet i Irak av de mänskliga rättigheterna:

Den svensk-irakiska regeringskommissionen möttes i Stockholm den 11-13 september för sin sjätte sammankomst.

Utrikesministern har vid ett flertal tillfällen uttalat att han med "tyst diplomati" vill påverka Irak.

Jag vill fråga Sten Andersson:

När regeringen i september träffade den irakiska delegationen framfördes då vår uppfattning om Iraks brott mot de mänskliga rättigheterna?

1989/90:171 av *Sonia Karlsson* (s) till statsrådet Lena Hjelm-Wallén om förstärkt stöd åt utsatta kvinnor i tredje världen:

Det är positivt att bistandsministern i veckan meddelade ett fördubblat stöd till UNIFEM, FN:s utvecklingsfond för kvinnor. Men minst lika viktigt är vad som görs inom det svenska biståndet för att stödja utsatta kvinnor i uländerna.

Jag vill därför fråga bistandsministern:

Vad ämnar bistandsministern göra för att inom det svenska biståndet förstärka stödet till de utsatta kvinnorna i tredje världen?

den 2 november

1989/90:172 av *Per Stenmarck* (m) till kommunikationsministern om flygledningsverksamheten:

Luftfartsverkets beslut att lägga ned flygledningen på Sturups flygplats kan få allvarliga konsekvenser för den framtida luftfarten i hela Sverige. Trots att beslutet inte är avsett att träda i kraft förrän omkring sekelskiftet är risken uppenbar, att många flygledare i förtid kommer att lämna sina arbeten. Bundenheten till regionen gör sannolikt att flertalet inte kan tänka sig att flytta med till Arlanda.

Det rör sig här om en högt utbildad och väl kvalificerad arbetsgrupp, som troligen inte har några problem att få andra arbeten.

Med den trängsel i lufrummet, som sannolikt kommer att bli ett av 90-talets stora problem inom svensk och internationell luftfart, kan följderna bli allvarliga.

Luftfartsverkets beslut är också ett steg i fel riktning, med tanke på alla de ansträngningar som görs i syfte att utveckla flyget i södra Sverige.

Vilka åtgärder tänker kommunikationsministern vidta för att tillse att Sverige även framdeles kommer att ha tillgång till en tillfredsställande luftövervakning och flygledningskapacitet?

1989/90:173 av *Göran Ericsson* (m) till justitieministern om gatuvåldet:

Under de senaste två tre åren har en påtaglig ökning av antalet anmälda våldsbrott ägt rum. Anmälningfrekvensen bygger dock inte enbart på en ökad negativ inställning från offren, utan i hög grad på att våldet blivit raare, meningslösare och mer öppet. En utveckling i samhället av detta slag fordrar en utomordentligt snabb och distinkt reaktion för att tilltron till rättsstatens förmåga att skydda medborgarna inte rubbas eller sätts i fråga.

I tidningen Expressen den 27 oktober 1989 låter landets justitieminister meddela en förtvivlad förälder som nyss mist sitt barn: "Statistiken visar att antalet mord och dråp ligger på ungefär samma nivå de senaste åren. Det

rör sig om 140–150 varje år och våldet var lika grovt förr som nu.” Det säger alltså Laila Freivalds.

Upplysningen från landets justitieminister härrör från 1987, någon senare statistik finns ej sammanställd eller publicerad av BRÅ. Mot den bakgrunden vill jag ställa följande fråga:

Vilka åtgärder avser statsrådet vidta, omgående och på längre sikt, för att stävja det gatuvåld som under hösten (oktober) 1989 medfört att ett flertal ungdomar mist sina liv samt att flera drabbats av livslånga somatiska och psykiska skador?

1989/90:174 av *Jan Sandberg* (m) till miljö- och energiministern om importen av fordon utan modern avgasrening:

Statens naturvårdsverk, SNV, har i en skrivelse till miljö- och energidepartementet föreslagit att bilavgasförfattningen skall ändras så att import av fordon som inte har modern avgasrening, med bl.a. katalysator, skall förbjudas. Argumenten som SNV för fram för sitt förslag är att Svensk Bilprovning AB har problem att klara avgaskontrollen för bl.a. dessa fordon och att arbetsbelastningen är hög, med tillhörande köbildning. Samtidigt anser man att miljön skulle förbättras om endast fordon med den nya avgasreningstekniken tillåts importeras.

Det finns i dag väldigt många människor, inte minst ungdomar, som har motorhobby som främsta intresse. Trots det så motarbetas de ofta på många olika sätt. Om SNV:s aktuella förslag skulle gå igenom, blir effekten att de som är verksamma med att renovera och värda äldre motorhistoriskt intressanta fordon får det än svårare.

Nya regler i enlighet med SNV:s förslag skulle få förödande konsekvenser för dessa och tillkommande motorhistoriskt intresserade personer. Att förslaget skulle få någon märkbar effekt på den svenska miljön är mycket tveksamt.

Anser statsrådet att naturvårdsverkets förslag till begränsningar av import av äldre fordon bör genomföras?

1989/90:175 av *Lennart Bodén* (c) till kommunikationsministern om väghållningskostnadernas betydelse för landsbygdsbefolkningen:

I Västernorrlands län har vägverket inventerat på vilka vägsträckor väghållningen kan överföras på vägsamfälligheter och/eller kommunen. Risker är uppenbar att enskilda kommer att drabbas av kostnader, och risken är uppenbar att möjligheterna att bo på landsbygden försvåras ytterligare.

Jag vill därför fråga kommunikationsminister Georg Andersson:

Vilka åtgärder är ministern beredd vidta för att garantera att väghållningsfrågorna inte menligt inverkar på människors möjlighet att bo och verka på landsbygden?

1989/90:176 av *Lennart Bodén* (c) till miljö- och energiministern om åtgärder för att förhindra byggande av viss brittisk upparbetningsanläggning för kärnavfall:

Storbritannien har beslutat genomföra planerna på byggnation av världens största upparbetningsanläggning för kärnavfall, vid Dounreay, på den skotska nordkusten. Anläggningen som sådan är alarmerande – läget, mycket nära Sverige och de övriga nordiska länderna oroar än mer, inte minst mot bakgrund av den historiskt sett tveksamma driftsäkerheten vid brittiska atomanläggningar.

Jag vill därför fråga miljö- och energiministern:

Vilka åtgärder tänker ministern vidta för svensk del, och vilka initiativ är ministern beredd ta på det nordiska planet för att försöka förhindra byggandet av anläggningen?

1989/90:177 av *Birger Andersson* (c) till bostadsministern om bristen på studentbostäder:

Bristen på bostäder tvingar många studenter att tacka nej till sina utbildningsplatser. Detta är mycket allvarligt.

”Bostadskris för studenter i Uppsala.”

”Desperata studenter utan bostad i Linköping.”

”Stor brist på studentbostäder i Stockholm.”

Detta är några exempel på rubriker i massmedia under hösten.

Vilka initiativ har regeringen tagit för att förbättra bostadssituationen på kårorterna och vilka avser regeringen att vidta?

1989/90:178 av *Birger Andersson* (c) till justitieministern om åtgärder mot videovåld:

I regeringsförklaringen den 4 oktober 1988 uttalade statsministern: ”Kampen mot våldet och den ekonomiska brottsligheten prioriteras.” I regeringsförklaringen den 3 oktober 1989 inför innevarande riksmöte uttalades: ”Kampen mot våldet och åtgärder mot ungdomsbrottsligheten skall skärpas.”

I intervjuer har statsministern sagt att insatser mot videovåld är en mycket viktig åtgärd för att stävja våldet i samhället.

Är regeringens uppfattning att åtgärder mot videovåld är nödvändiga?

Vilka konkreta åtgärder är i så fall justitieministern beredd att vidta?

den 3 november

1989/90:179 av *Lars Leijonborg* (fp) till utbildningsministern om bedömningen av utländska examina:

Många invandrarakademiker har svårt att få ett passande arbete. Ett av problemen är att det tar lång tid att få en utländsk examen ”översatt” (ekvivalerad) till svenska förhållanden. Den enhet på UHÅ som sysslar med detta

har länge varit underbemannad. Situationen tycks nu vara värre än någonsin. Väntetiden för att få vissa examina bedömda uppges vara över två år. Inom verket lär diskuteras att låta arbetsgivarna i fortsättningen finansiera verksamheten, vilket givetvis skulle medföra ännu större svårigheter för invandrarna. Jag vill mot denna bakgrund fråga utbildningsministern:

Vad avser statsrådet göra för att lösa problemet med de långa väntetiderna vid ekvivalering av utländska examina?

1989/90:180 av *Gunnar Hökmark* (m) till industriministern om utländska förvärv av svenska företag:

Den socialdemokratiska ordföranden i näringsutskottet har hävdats att de största svenska företagen inte skall få bli dominerade av utländska ägare.

En sådan inställning kan inte stå i överensstämmelse med Sveriges närmande till den Europeiska gemenskapen.

Avser industriministern vidta åtgärder för att hinder för utländska företagsförvärv, utöver förvärvslagstiftningen, undanröjs?

1989/90:181 av *Per Westerberg* (m) till industriministern om klassificeringen av vissa företag som nationella säkerhetsintressen:

I förra veckan meddelades i Ekot i radio att socialdemokraterna i näringsutskottet anser att de 10–15 största svenska företagen i sig utgör nationella säkerhetsintressen som inte skall kunna förvärfvas av utländska företag.

Avser industriministern tillämpa samma definition av nationella säkerhetsintressen i den svenska förvärvslagstiftningen som partikollegerna i näringsutskottet?

1989/90:182 av *Nic Grönvall* (m) till industriministern om lagstiftningen om utländska förvärv av svenska företag:

Näringsutskottets ordförande har hävdats att de 10–15 största svenska företagen har ett slags speciell betydelse för Sveriges nationella självkänsla. Enligt honom bör dessa inte få förvärfvas av utländska företag.

Avser industriministern lägga fram förslag till förvärvslagstiftning som säkerställer de största företagen?

10 § Kammaren åtskildes kl. 12.03.

In fidem

BENGT TÖRNELL

Innehållsförteckning

Måndagen den 6 november

1 § Ledighet	1
2 § Justering av protokoll	1
3 § Hänvisning av ärenden till utskott	1
4 § Beslut om förkortad motionstid för proposition 1989/90:36	2
5 § Hänvisning av ärenden till utskott	2
6 § Förnyad bordläggning	2
7 § Bordläggning	3
8 § Meddelande om interpellationer	
1989/90:40 av Maria Leissner (fp) om de kurdiska flyktingarna från Irak	4
1989/90:41 av Siw Persson (fp) om rotfyllnadsmaterialet N2	5
1989/90:42 av Carl Frick (mp) om internationella avtal på miljöområdet	5
1989/90:43 av Gudrun Schyman (vpk) om den offentliga sektorn och anpassningen till EG	8
1989/90:44 av Pär Granstedt (c) om ett idrottsgymnasium med marin inriktning i Vaxholm	9
1989/90:45 av Margó Ingvardsson (vpk) om åtgärder för att minska behovet av socialbidrag	10
9 § Meddelande om frågor	
1989/90:164 av Börje Hörnlund (c) om remissbehandlingen av regionalpolitiska kommitténs betänkande Fungerande regioner i samspel	11
1989/90:165 av Lars Norberg (mp) om en av statens kärnkraftinspektion anordnad konferens om kärnkraftssäkerhet	12
1989/90:166 av Lars Norberg (mp) om bättre information om kärnkraftens negativa effekter	12
1989/90:167 av Sten Andersson i Malmö (m) om flygledningsverksamheten	13
1989/90:168 av Hugo Bergdahl (fp) om våldsbrottsligheten	13
1989/90:169 av Björn Samuelsson (vpk) om avlivningen av djur för vetenskaplig forskning	13
1989/90:170 av Berith Eriksson (vpk) om iakttagandet i Irak av de mänskliga rättigheterna	13
1989/90:171 av Sonia Karlsson (s) om förstärkt stöd åt utsatta kvinnor i tredje världen	14
1989/90:172 av Per Stenmarck (m) om flygledningsverksamheten	14
1989/90:173 av Göran Ericsson (m) om gatuvåldet	14
1989/90:174 av Jan Sandberg (m) om importen av fordon utan modern avgasrening	15

1989/90:175 av Lennart Bodén (c) om väghållningskostnadernas betydelse för landsbygdsbefolkningen	15
1989/90:176 av Lennart Bodén (c) om åtgärder för att förhindra byggande av viss brittisk uppårbetningsanläggning för kärnavfall.	16
1989/90:177 av Birger Andersson (c) om bristen på studentbostäder	16
1989/90:178 av Birger Andersson (c) om åtgärder mot videovåld.	16
1989/90:179 av Lars Leijonborg (fp) om bedömningen av utländska examina	16
1989/90:180 av Gunnar Hökmark (m) om utländska förvärv av svenska företag	17
1989/90:181 av Per Westerberg (m) om klassificeringen av vissa företag som nationella säkerhetsintressen	17
1989/90:182 av Nic Grönvall (m) om lagstiftningen om utländska förvärv av svenska företag	17

